

Врз основа на член 27 став (1) од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ број 43/12, 145/12, 87/13, 164/13, 39/14, 43/14, 132/14, 188/14 и 10/15), министерот за здравство донесе

У П А Т С Т В О

ЗА МЕДИЦИНСКОТО ЗГРИЖУВАЊЕ ПРИ ВИПФЛЕШ ПОВРЕДА

Член 1

Со ова упатство се утврдува медицинското згрижување при випфлеш повреда.

Член 2

Начинот на медицинското згрижување при випфлеш повреда е даден во прилог, кој е составен дел на ова упатство.

Член 3

Здравствените работници и здравствените соработници ја вршат здравствената дејност на медицинското згрижување при випфлеш повреда по правило согласно ова упатство.

По исклучок од став 1 на овој член, во поединечни случаи по оценка на докторот може да се отстапи од одредбите на ова упатство, со соодветно писмено образложение за причините и потребата за отстапување и со проценка за натамошниот тек на згрижувањето, при што истото од страна на докторот соодветно се документира во писмена форма во медицинското досие на пациентот.

Член 4

Со денот на влегувањето во сила на ова упатство престанува да важи Упатството за практикување на медицина заснована на докази при випфлеш повреда („Службен весник на Република Македонија“ бр.39/15).

Член 5

Ова упатство влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 17-5504/1
04 мај 2015 година
Скопје

МИНИСТЕР
Никола Тодоров

ВИПФЛЕШ ПОВРЕДА¹

МБД упатства
11.06. 2013

- Акутна випфлеш повреда
- Хронична випфлеш повреда
- Поврзани извори

АКУТНА ВИПФЛЕШ ПОВРЕДА

- Випфлеш повреда или хиперекстензиона- хиперфлексиона повреда на вратот е предизвикана од ненадејно и неконтролирано движење на главата кон назад, следено со присилно виткање кон напред. Повредата типично настанува при удар во задниот дел на автомобилот.
- Појавата на болката е во рамките од првите неколку часа до неколку недели по повредата.
- Повеќето од пациентите заздравуваат во текот на 3 месеци, но речиси 10% од нив, сè уште имаат симптоми и по 12 месеци од повредата.
- Активното раздвижување може да биде ефективен третман за акутните випфлеш повреди (ннд С).
- Раздвижувањето може да се одвива како програм за вежби во домашни услови.
- За болка, во акутна фаза, можат да се применат третман со ладно или антиинфламаторни лекови.
- Нема докази за да се поддржи употребата на околувратник.

ХРОНИЧНА ВИПФЛЕШ ПОВРЕДА

- Нема специфичен третман за хронична випфлеш повреда.
- Постојат докази, дека од помош може да биде активниот начин на живот.
- Мултидисциплинарен пристап во рехабилитацијата може да ја намали болката и да го подобри функционалниот капацитет.
- Постојат одредени докази, дека радиофреквентната денервација (ннд В) дава краткотрајни намалувања на болката кај хронична болка во зигапофизеалниот зглоб, која се шири на горниот екстремитет, кога болката е здобиена во сообраќајна незгода и кога е потврдена со дијагностичка локална анестезија. Нема докази за долготрајни ефекти. Радиофреквентната терапија е една инвазивна форма на третман, која не е во слободна употреба во сите земји.
- Терапевтски се користат и инјекции со ботулинум токсинот, но засега нема доволно докази за неговата ефикасност.

ПОВРЗАНИ ИЗВОРИ

Кохреин-ови прегледи

- Интравенска инјекција на метилпреднисолон, се чини, дека има краткотраен бенефит кај акутната випфлеш повреда. Нема доволно, или има слаби докази, за други медицински третмани за хроничните механички нарушувања на вратот (МПВ) (ниво на доказ - В).

¹ Трзајна повреда на вратот.

Други поврзани извори

- Мануелната терапија се чини дека нема ефект за пациентите кои страдаат од випфлеш повреда, иако нема докази од контролирани студии (ниво на доказ - D).

ЛИТЕРАТУРА

1. Ro M, Borchgrevink G, Daehli B, Finset A, Lilleas F, Laake K, Nyland H, Loeb M. Whiplash injury - diagnosis and evaluation. Oslo: The Norwegian Knowledge Centre for the Health Services (NOKS). SMM-Report 5/2000
2. Conlin A, Bhogal S, Sequeira K, Teasell R. Treatment of whiplash-associated disorders - part I: Non-invasive interventions. Pain Res Manag 2005 Spring; 10(1): 21-32. PubMed
3. Conlin A, Bhogal S, Sequeira K, Teasell R. Treatment of whiplash-associated disorders - part II: Medical and surgical interventions. Pain Res Manag 2005 Spring; 10(1): 33-40. PubMed

Автори: Овој труд е креиран и апдејтиран од уредувачкиот тим на МБД упатствата

Article ID: rel00583 (018.008) © 2014 Duodecim Medical Publications Ltd

1. **EBM Guidelines, 11.06.2013, www.ebm-guidelines.com**
2. **Упатството треба да се ажурира на 3 години.**
3. **Предвидено е следно ажурирање до август 2016 година.**

Ажурирал: Проф. д-р Миле Петровски
Координатор: Проф. д-р Катица Зафировска